

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ

Την Πέμπτη 8 Δεκεμβρίου 2022 πραγματοποιήθηκε στη Φιλοσοφική Σχολή του ΕΚΠΑ δημόσια συζήτηση για την Παιδαγωγική και Διδακτική Επάρκεια. Η Κοσμητεία της Σχολής, έχοντας ζητήσει από όλα τα Τμήματα της ΦΛΣ να ορίσουν αρμόδιο εκπρόσωπο για την παρακολούθηση των εξελίξεων σχετικά με το εν λόγω ζήτημα, μετά τη συζήτηση που εύλογα προεκλήθη από τις νέες ρυθμίσεις του πρόσφατου νόμου, συγκρότησε μια άτυπη σχετική επιτροπή, που προετοίμασε αυτή τη δημόσια συζήτηση, στοχεύοντας σε ενημέρωση σχετικά με τις ως τώρα πραγματοποιηθείσες ενέργειες, σε συλλογική ανατροφοδότηση επί του ζητήματος, αλλά και σε οργάνωση των εφεξής πρακτών εκ μέρους της Φιλοσοφικής Σχολής.

Κατ' αυτήν τη συζήτηση, στην οποία συμμετείχαν μέλη του διδακτικού και διοικητικού προσωπικού, φοιτήτριες και φοιτητές της Σχολής, διατρανώθηκε ομόφωνα η πεποίθηση ότι η θέση της Φιλοσοφικής Σχολής επί του ζητήματος συμπυκνώνεται σε τέσσερα σημεία, σύμφωνα με τα οποία η Παιδαγωγική και Διδακτική Επάρκεια (ΠΔΕ) πρέπει να παρέχεται:

- 1) εντός του χρονικού πλαισίου των προπτυχιακών σπουδών και με δυνατότητα συμμετοχής όλων των φοιτητριών και φοιτητών
- 2) δωρεάν, σε προοπτική διαχρονική
- 3) χωρίς διαταραχή του status quo των προπτυχιακών σπουδών
- 4) λαμβανομένων υπόψιν των ειδικών παιδαγωγικών αποχρώσεων των επιμέρους Τμημάτων της Σχολής.

Ειδικότερα, επισημάνθηκαν επιμέρους προβληματικές, κατά την άποψη των μελών της Φιλοσοφικής Σχολής, παράμετροι αυτών των νέων σχετικών ρυθμίσεων του πρόσφατου νόμου, όπως ενδεικτικά:

- **η προϋπόθεση των 180 ECTS (§ 3α) για την απόκτηση ΠΔΕ**: καθώς η συμπλήρωση των 180 ECTS αντιστοιχεί στην ολοκλήρωση του τρίτου έτους σπουδών, παρόμοια ρύθμιση θα συμπυκνώσει τα μαθήματα για την απόκτηση ΠΔΕ μόνον στο τέταρτο έτος φοίτησης, ενώ, σύμφωνα με τις έως τώρα ρυθμίσεις, τα σχετικά μαθήματα αντλούνται από όλα τα έτη σπουδών. Τα μέλη της Φιλοσοφικής Σχολής δεν συμφωνούν με την όποια πιθανότητα παράτασης του χρόνου σπουδών, ενώ θεωρούν αδιαπραγμάτευτη τη δυνατότητα κάθε ενδιαφερόμενος να ολοκληρώνει το πρόγραμμα ΠΔΕ κατά τη διάρκεια του συνόλου των σπουδών του και όχι μόνον κατά το τέταρτο έτος σπουδών. Η προϋπόθεση των 180 ECTS πρέπει να αρθεί ή να τροποποιηθεί, για να υπάρχει ρεαλιστική δυνατότητα ένταξης του ειδικού προγράμματος ΠΔΕ στα υφιστάμενα προπτυχιακά προγράμματα σπουδών.
- **οι θεματικές ενότητες της ΠΔΕ**: από τις 3 θεματικές ενότητες, ιδιαίτερο βάρος θα πρέπει να δοθεί στην Ειδική Διδακτική, καθώς αφενός μεν το κάθε μάθημα αυτής της ενότητας περιλαμβάνει (αυτονοήτως) και ζητήματα γενικής παιδαγωγικής και διδακτικής, αφετέρου δε οι φοιτητές θα κληθούν να διδάξουν μαθήματα του συγκεκριμένου γνωστικού αντικείμενου που σπουδάζουν και να πραγματοποιήσουν Πρακτική Άσκηση στο αντικείμενο αυτό. Επιπροσθέτως, η δεύτερη θεματική ενότητα θα μπορούσε ορθότερα να

περιγραφεί ως «θέματα μάθησης και διδασκαλίας του γνωστικού αντικειμένου», ώστε σε συνδυασμό με την τρίτη, την Πρακτική Άσκηση, να έχουν αυξημένη βαρύτητα στο σύνολο των μονάδων της ΠΔΕ. Η Πρακτική Άσκηση θα πρέπει να μπορεί να διεξαχθεί όχι μόνο στη δημόσια εκπαίδευση, αλλά και στην ιδιωτική και σε όλες τις βαθμίδες (προσχολική, Α΄βάθμια και Β΄βάθμια). Η οργάνωση της Πρακτικής Άσκησης σε σχολικές μονάδες θα πρέπει να συζητηθεί στο σύνολό της, εφόσον οι θέσεις ΕΣΠΑ είναι λιγότερες από τον αριθμό των ενδιαφερόμενων φοιτητών και ο μεγαλύτερος αριθμός φοιτητών πραγματοποιεί Πρακτική Άσκηση εκτός ΕΣΠΑ, δηλαδή χωρίς συγκεκριμένο πλαίσιο, κυρίως ως προς την ασφάλιση. Προς τούτο, θα ήταν σκόπιμο να μελετηθεί σοβαρά η με ξεκάθαρο τρόπο απεμπλοκή της Διδακτικής Άσκησης από την Πρακτική Άσκηση στο πλαίσιο ΕΣΠΑ.

Ειδικότερα για την **Πρακτική Άσκηση**, επισημάνθηκαν επιπροσθέτως τα ακόλουθα: η Πρακτική Άσκηση πρέπει να ανήκει στα Τμήματα και όχι σε κάποια άλλη Δομή. Για παράδειγμα, τα ξενόγλωσσα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής έχουν δημιουργήσει σώματα μετόρων καθηγητών τους οποίους έχουν εκπαιδεύσει για την καθοδήγηση των φοιτητών κατά τη διάρκεια της Πρακτικής Άσκησης στα σχολεία και έχουν δημιουργήσει ηλεκτρονικές υποδομές για τη λειτουργία της. Παρόμοιες υποδομές δεν πρέπει να καταργηθούν. Η ευθύνη της Πρακτικής Άσκησης πρέπει να παραμείνει στα Τμήματα.

Όλα τα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής έχουν ενσωματώσει στα Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών τους συγκεκριμένα ειδικά μαθήματα παιδαγωγικού-διδακτικού περιεχομένου, σύμφωνα με τα διεθνώς ισχύοντα επιστημονικά δεδομένα και εναρμονιζόμενα προς τις εκάστοτε προβλέψεις προηγούμενων νομοθετημάτων, μέσω των οποίων κατοχυρώνουν με αποφάσεις της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ και σχετικά ΦΕΚ, κατόπιν θετικής γνωμάτευσης και του Ι.Ε.Π., την Παιδαγωγική και Διδακτική Επάρκεια των αποφοίτων τους. Με πρόσφατες πιστοποιήσεις, από την ΕΘ.Α.Α.Ε., των Προπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών των Τμημάτων της Σχολής, το ζήτημα της Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας αναγνωρίστηκε επίσημα και από την Ανεξάρτητη Αρχή ότι καλύπτεται πλήρως από τα υπάρχοντα Προγράμματα Σπουδών των Τμημάτων της Σχολής, καθώς σε ουδεμία Έκθεση Πιστοποίησης κατεγράφη η παραμικρή έστω αρνητική σχετική επισήμανση. Προτείνεται, έτσι, για τους ήδη φοιτούντες, όσους θα ολοκληρώσουν μέχρι 31.8.2023 τις απαιτήσεις για την ΠΔΕ σύμφωνα με τα ισχύοντα (έστω μέχρι 31.8.2023) ΦΕΚ των επιμέρους Τμημάτων της Σχολής, η Γραμματεία εκάστου Τμήματος να εκδώσει (με ημερομηνία μέχρι 31.8.2023) το σχετικό Πιστοποιητικό ΠΔΕ και να το επιδώσει στους φοιτητές άμα τη λήψει του πτυχίου τους, έστω και εάν αποφοιτήσουν αργότερα.

Η βάση του άρθρου 456 του Ν. 4957/2022 κατάργηση των ανωτέρω ΦΕΚ από 31.8.2023, δημιουργεί, εύλογα, μεγάλα προβλήματα, ιδίως για τους ήδη φοιτούντες, καθώς ανατρέπονται διασφαλισμένα (με βάση τα ισχύοντα κατά το έτος εισαγωγής τους) επαγγελματικά δικαιώματά τους, χωρίς μάλιστα, μέχρι σήμερα τουλάχιστον, να έχουν εκδοθεί οι απαραίτητες εγκύκλιοι για τα «Ειδικά Προγράμματα Σπουδών

Π.Π.Δ.Ε.» που θα προσφέρουν τα μαθήματα Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας, τα οποία, σημειωτέον, ορίζεται ότι θα έχουν φόρτο εργασίας 60 ECTS, δηλαδή ενός ολοκλήρου έτους σπουδών. Πέρα από την υποβάθμιση των μαθημάτων του ειδικού γνωστικού αντικειμένου των Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής, την μη επιστημονική τεκμηρίωση για αύξηση των μαθημάτων ΠΔΕ (από 30 σε 60 ECTS), επισημαίνεται ιδιαίτερα ότι δεν είναι επιστημονικά κατανοητός ο λόγος για τον οποίον η παρακολούθηση μαθημάτων ενός «Ειδικού Προγράμματος Σπουδών Π.Π.Δ.Ε.» προϋποθέτει επιτυχή εξέταση σε μαθήματα τριών ακαδημαϊκών ετών (180 ECTS).

Τα μέλη της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ υποστηρίζουν ομόφωνα ότι:

- τα ήδη εντεταγμένα στα υφιστάμενα και πιστοποιημένα προγράμματα σπουδών μαθήματα, που οδηγούν στην απόκτηση της ΠΔΕ, πρέπει να συνεχίζουν να αναγνωρίζονται στο σύνολό τους, ως παρέχοντα την Παιδαγωγική και Διδακτική Επάρκεια,
- οι ήδη αποκτηθείσες μονάδες ECTS μαθημάτων ΠΔΕ πρέπει να αναγνωρίζονται και να κατοχυρώνονται,
- από το Υπουργείο πρέπει να οριστεί ένα γενικό πλαίσιο των απαιτούμενων μαθημάτων, στη λογική που ίσχυε ως προς τη διάρθρωση των τριών αξόνων/ενοτήτων στα έως τώρα προγράμματα χορήγησης ΠΔΕ και να παραμείνει στα Τμήματα της Σχολής η αρμοδιότητα για την επιμέλεια και την οργάνωση του προγράμματος σπουδών της ΠΔΕ,
- δεν κρίνεται σκόπιμη η εμπλοκή του Ι.Ε.Π., το οποίο έχει προσωρινή διοίκηση και ως επί το πλείστον στελεχώνεται από αποσπασμένους εκπαιδευτικούς, δεδομένου ότι υφίσταται πρόβλεψη πιστοποίησης και του «Ειδικού Προγράμματος Σπουδών ΠΔΕ» από τη ΕΘ.Α.Α.Ε.

Η Φιλοσοφική Σχολή, ως κατεξοχήν «καθηγητική σχολή», κατευθύνει την πλειονοψηφία των αποφοίτων των Τμημάτων της προς τη Δευτεροβάθμια και μετα-δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενισχύοντας μάλιστα συστηματικά την ΠΔΕ μέσω του Παιδαγωγικού Τμήματος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και του Τμήματος Ψυχολογίας. Οι ρυθμίσεις που προβλέπονται στον νόμο για την ΠΔΕ δεν μπορεί να αφορούν τη Φιλοσοφική Σχολή (και συνολικά τις «καθηγητικές σχολές»), τα προγράμματα σπουδών της οποίας προετοιμάζουν καθόλη τη διάρκεια των σπουδών τους μελλοντικούς αποφοίτους για το θεσμοθετημένο επαγγελματικό τους δικαίωμα, δηλαδή την απασχόλησή τους στη δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση. Ζητούμε, λοιπόν, να εξαιρεθούν τα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής, τα οποία θα συνεχίσουν να πιστοποιούν την ΠΔΕ των αποφοίτων τους, ενδεχομένως βάσει ενός πίνακα μαθημάτων εγκεκριμένων και αξιολογημένων από αρμόδια επιτροπή, έτσι ώστε να μην απαιτείται περαιτέρω αναγνώρισή τους από οποιαδήποτε άλλη Δομή.

Απευθύνουμε δημόσια έκκληση προς την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου προκειμένου το συντομότερο δυνατόν να προγραμματίσει συνάντηση με τους

εκπροσώπους της Φιλοσοφικής Σχολής, για συζήτηση επί του ζητήματος της ΠΔΕ, πριν από την έκδοση της αναμενόμενης διευκρινιστικής εγκυκλίου.

Αθήνα, 19 Δεκεμβρίου 2022